עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

חד לכהנים. מדהוה מצי למיכתביהו לכולהו במדע מזהרה וחד קהל לא יבא ממזר ועמוני ומואבי בקהל גם דור עשירי לא יבא להם [2]בקהל עד עולם וגבי מצרי ואדומי דור שלישי יבא להם ככה: **חד לקהל כהנים וחד לקהל לוים וחד לקהל ישראלים.** ולמי הוה כתיב חד ה"א כהנים קאמר אבל לוים מותרים ולמי כתיב תרי ה"א לוים וכהנים אבל ישראלים לא: **וחד למישרי** [3]**ממזרים בשתוקי.** תע"פ שזה ולמי וזה ספק לא מיישינן שמא זה כשר ואסור ליטא ממזרת דהכי דרשינן בקהל ולמי הוא דלא יבא ממזר הא בקהל ספק כגון שתוקי יבא: **וחד למישרי שתוקי בישראל.** דדרשינן הכי ממזר ולמי הוא דלא יבא בקהל הא ממזר ספק יבא ודקתני מתני' שתוקי פסול הוא מדרבנן כדלקמן שמא יש אמותו מאביו: **קהל גרים לא איקרי קהל.** דלא אייתר לן קרא לקהל גרים: **מחד קהלא נפקי.** דשבט אחד הם ואין לקרות קהל מני השבט: **הני נמי תרי קהלי נינהו.** גבי כהנים ולוים אינטריכו תרי קהלי לדרשה ואפי' הכי אייתר להו חד לקהל גרים: **ממזר בשתוקי ושתוקי בישראל מחד קרא נפקי.** חד מקהל ולמי וחד מממזר ולמי הכי דרשינן לא יבא ממזר ולמי בקהל ולמי הא ממזר ספק בקהל ישראל ולמי או ממזר ולמי בקהל ספק יבא: **ואיבעיא אימא הני נמי תרי קהלי נינהו.** כלומר להנך תרתי דרשות תרי קרא אינטריכו ואי לא אייתר קרא לא הוה דרשינן ממזר ולמי הוא דלא יבא הא ספק ממזר יבא אלא הוה אמרינן ככל שאר ספיקי איסור על הולמי אזהרת ולמי לנקות עליו ועל [4]אזהרת ספק אזהרת ספק לאיסורא: **הקהל מוקה אתם לכם ולגר.** למה לי למכתב קהל הכא אלא למימר דגר אקהל קאי ולאשמועינן דאיקרי קהל: **לא הוזהרו בשירות.** להנות: **ליגשא לפסולין.** לפסולי כהונה גר חלל משוחרר שהכהנים הוזהרו על בנותיהם והם לא הוזהרו עליהם מליגשא אותן אבל לפסולין שהאנשים הפסולין הוזהרו עליהן מליגשא אותן כגון ממזרין או נתינים אף הנשים הוזהרו עליהם להשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשים שבתורה ולמי אמרינן בכרק יש מותרות (דף פד:): **רגמוהו ל"ע.** שהיו שם גרים הרבה והוקשה להם שאמר קהל גרים לא איקרי קהל: **איכא דדרים בו.** בתמיה: **מותר בכהנים.** דלא הוזהרו בשירות ליגשא לפסולין: **רוב בשרים אצלה.** דכיון דמכירים את אמו דפנויה היא רוב העולם בשרים אצלה שאין הרוב ממזרים וקרובים שהולד מהם ממזר ואף עובד כוכבים ועבד אם [5]בא עליה אין הולד ממזר[6]: **ומיעוט פסולין.** כגון ממזרין וקרובין: **ואי דאזלי אינהו לנכר.** ואם בבעילה זו הלך הבועל אצלה דהשתא גד ליה ממקום קניעתו ואין לדונו בתורת קבוע שהוא נדון כמחצה על מחצה יש לנו לומר כל דפרים מרובא פרים והולד בשר: **מאי אמרת.** מאיזה טעם תבא לפוסלו דילמא אזלה איהי כו' אין זה אלא ספק והתורה אמרה ממזר ולמי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא: **כל כי הני מזנו.** בתמיה וכי כל בעילות הנמצאות נטיל על אביו של זה לומר הוא הוליד כל שתוקי העיר: **כם שתוקים.** שנולדה על ידי נשואין שנשאת למותר לה: **לא ישאנה.** שתוקי שמא בנו של בעל השתוקית הוא[7] שבא על אמו של זה תחלה בזנות ואח"כ נשא שתוקית: **אלא לא שיא.** מסקנא דקושיא היא אלא להכי לא מיישינן משום דלא שכיח שתשא לו אמותו. אי נמי שתוקי מילתא דלא שכיחא ומילתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן חה עיקר: **דכר תורה אסופי כשר.** תע"פ שאין מכירים את אמו ויאמר שמא מאשת איש שנבעלה לאחר דרוב פסולין אצלה ליכא למימר הכי: **מאי טעמא אשה איש כבעלה תולה.** אם ילדה ממזר איכה משליכתו לפי שיש לה לומר מבעלי הוא: **מאי איכא.** לאחזוקי בממזרות איכא מיעוטא שהן תרוסות ואין להם לתלות בבעל או נשואות שהלכו בעליהן למדינת הים כיון דאיכא נמי למימר של פנויה הוא וכשר או של אשה מבעלה והשליכתו אמו מחמת רעבון: **שמא ישא אמותו מאביו.** דלאחותו מאמו ליכא למיחש כיון דמכירין את אמותו שהיא בחזקת כשירה לא אפקינן לה במזנה לומר שהוא היה בנה והשליכתו: **כל הני שדי ואזלי.** וכי כל בנים שהיו לה השליכה שנחזיק כל הנאספים בני אם אחת ובספק בני אב אחד ומשמי אמהות נמי לא כדאמר לעיל כל הני מזנו ואזלי: **כם אסופי.** מן הנשואין שמא בעל האסופית הוא אביו: אין

[**וחד** למישרי שתוקי בישראל. מתמה היכי מידרש שתוקי בישראל מיתורא דקרא[8] וי"ל דמקיש ממזר לקהל מה בני קהל ממעטינן קהל ספק ה"נ בני ממזר ממעטינן ממזר ספק. מ"ר]:

אלא מעתה שתוקי שתוקית **לא ישא.** קשה דמשמע דפשיטא ליה דמותר בה ובפרק החולץ (יבמות דף נ.) אמר דרבא גופיה ס"ל כר"א דאמרי' [9]דאמר ספיקן[10] אסור וי"ל דהתם קאמר רבא אליביה אבל הכא דקאמר מ"ט אמרו שתוקי פסול קא בעי אליבא דכ"ע: **מאי איכא** מיעוט ארוסות בו'. מתמה דמשמע טעמא דליכא למיחש משום דהוה מיעוטא ולא ידעינן שמארוסה היא הא אם אמו יודעים שמארוסה היא ולמי איכא לאחזוקי בממזרות ולא היא דאפילו ידעינן שמארוסה היא לא הוי ממזר דהא אמרי' (לקמן דף עב.) ארוסה שעיברה הולד כשר[2] ועוד קשה [11]דאמר קאמר ומיעוטא שהלכו בעליהם למדינת הים דהאי נמי ים לנו להכשירו דשמא נא על ידי שם ושימש כי ההוא עובדא[12] (בירושלמי) דאתיה דשמואל שהלך למדינת הים ובא על ידי שם ושימש והוליד את שמואל ויש לומר דהכא איכא ריעותא שהשליכתו[2] ואם אמו יודעים שהוא מארוסה ממזקינן ליה בודאי ממזר שאם היה מן הארוס לא היתה משליכתו אי נמי יש לומר דלא תלינן שבא עליה על ידי שם אלא דוקא [13]כשאומרת כן אבל האי אסופי כיון דאין אמו מעידה עליו אין לתלות בהכי:

חד למישרי שתוקי בישראל. [14]דקא"ל וי"ל דמקיש ממזר לקהל מה בני קהל ממעטינן קהל ספק ה"נ בני ממזר ממעטינן ממזר ספק. מ"ר]:

אלא מעתה שתוקי שתוקית **לא ישא.** קשה דמשמע דפשיטא ליה דמותר בה ובפרק החולץ (יבמות דף נ.) אמר דרבא גופיה ס"ל כר"א דאמרי' [9]דאמר ספיקן[10] אסור וי"ל דהתם קאמר רבא אליביה אבל הכא דקאמר מ"ט אמרו שתוקי פסול קא בעי אליבא דכ"ע: **מאי איכא** מיעוט ארוסות בו'. מתמה דמשמע טעמא דליכא למיחש משום דהוה מיעוטא ולא ידעינן שמארוסה היא הא אם אמו יודעים שמארוסה היא ולמי איכא לאחזוקי בממזרות ולא היא דאפילו ידעינן שמארוסה היא לא הוי ממזר דהא אמרי' (לקמן דף עב.) ארוסה שעיברה הולד כשר[2] ועוד קשה [11]דאמר קאמר ומיעוטא שהלכו בעליהם למדינת הים דהאי נמי ים לנו להכשירו דשמא נא על ידי שם ושימש כי ההוא עובדא[12] (בירושלמי) דאתיה דשמואל שהלך למדינת הים ובא על ידי שם ושימש והוליד את שמואל ויש לומר דהכא איכא ריעותא שהשליכתו[2] ואם אמו יודעים שהוא מארוסה ממזקינן ליה בודאי ממזר שאם היה מן הארוס לא היתה משליכתו אי נמי יש לומר דלא תלינן שבא עליה על ידי שם אלא דוקא [13]כשאומרת כן אבל האי אסופי כיון דאין אמו מעידה עליו אין לתלות בהכי:

חד לכהנים וחד ללוים וחד לישראלים וחד למישרי ממזר בשתוקי וחד למישרי שתוקי בישראל[6] קהל גרים לא איקרי קהל ורבי יהודה כהנים ולוים מחד קהל נפקי אייתר ליה [3]לקהל גרים ואיבעיא אימא ה"נ תרי קהלי נינהו ממזר בשתוקי ושתוקי בישראל מחד קהל נפקא [1]לא יבא ממזר בקהל ה' ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא בקהל ודאי הוא דלא יבא הא בקהל ספק יבא[3] ואיבעיא אימא הני נמי תרי קהלי נינהו וטעמיה דרבי יהודה מהכא [2]הקהל חוקה אחת לכם ולגר הגר ולרבי יוסי חוקה אחת הפסיק הענין אחד גר ואחד עבד משוחרר וחלל מותרין בכהנת מסייעא ליה לרב דאמר רב יהודה [4]אמר רב [5]לא הוזהרו כשירות להנשא לפסולים דרש ר' זירא במחוזא גר מותר בממזרת רגמוהו כולי עלמא באתרוגיהו אמר רבא מי איכא דדריש מילתא כי האי בדוכתא דשכיחי גיורי דרש רבא במחוזא גר מותר בכהנת טענוהו בשיראי הדר דרש להו גר מותר בממזרת אמרו ליה אפסידתא לקמייתא אמר להו דטבא לכו עבדי לכו אי בעי מהכא נסיב ואי בעי מהכא נסיב והילכתא גר מותר בכהנת ומותר בממזרת מותר בכהנת לא הוזהרו כשירות להנשא לפסולים ומותר בממזרת כרבי יוסי: אלו הן שתוקי כל שמכיר: אמר רבא דבר תורה שתוקי כשר מאי טעמא רוב כשרים אצלה ומיעוט פסולין אצלה ואי אזלי אינהו לנבה [6]כל דפריש מרובא פריש מאי אמרת דילמא אזלה איהי לגבייהו הוה ליה קבוע [7]וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי והתורה אמרה לא יבא ממזר [8]ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא בקהל ודאי הוא דלא יבא הא בקהל ספק יבא ומה טעם אמרו שתוקי פסול גזירה שמא ישא אחותו מאביו אלא מעתה שתוקי שתוקית לא ישא שמא ישא אחותו מאביו כל כי הני מזנו ואזלי בת שתוקית לא ישא שמא ישא אחותו מאביו אלא לא שכיחא ה"נ לא שכיחא [9]אלא [10]מעלה עשו ביוחסין ואמר רבא דבר תורה אסופי כשר מאי טעמא אשת איש בבעלה תולה מאי איכא מיעוט ארוסות ומיעוט שהלך בעליהם למד"ה כיון דאיכא [11]פנויה ואיכא נמי דמחמת רעבון הוה פלגא ופלגא והתורה אמרה לא יבא ממזר בקהל ה' ממזר ודאי הוא דלא יבא הא ממזר ספק יבא בקהל ודאי הוא דלא יבא הא בקהל ספק יבא ומה טעם אמרו אסופי פסול [12]שמא ישא אחותו מאביו אלא מעתה אסופי אסופית לא ישא שמא ישא אחותו בין מאביו בין מאמו כל הני שדי ואזלי בת [13]אסופי לא ישא שמא ישא אחותו אלא לא שכיח ה"נ לא שכיח אלא מעלה עשו ביוחסים אמר [14]רבא בר רב הונא [15]מצאו מהול אין

מסורת הש"ס

א) [יבמות עט:]. ב) [בכתי"י טפס: חד קהל], ג) [בכתי"י טפס: ואייתר ליה חד קהל לקהל גרים]. ד) שם פל: פס. לקמן עו:. ה) [ברכות כח.] כתובות עו. יומא פד: יבמות עח: זבחים עג:. ו) כתובות יג. עו:. ז) [בכתי"י כתוב: פטיוות]. ח) [בכתי"י טפס: גזירה]. ט) [בכתי"י אמפוקיה. וכל"ל (רש"ש, יעי' שלג"ן)]. י) [בכתי"י רנה]. כ) [בדפו"ר בתקוס: "בקהל", כתוב "בו"]. ועי' הגהות בגא"ר]. ל) [נ"ל ממזר. רש"ל]. מ) ["אלהרת" ליתא בכת"י שהוא בריי סופ"ק (עז: מדפי הרי"ף), ושם ועל הספקן]. נ) [לעיל לה ע"א]. ס) [מרי"ן כאן]. ע) [לעיל סח:]. עא) [יבמות מה. ע"ש]. פ) [לקמן עד.]. צ) [ס להרמ"ן בספקן]. [מרלה כהן]. וכ"כ בתוס' עוקן]. ק) [בדפו"ר: מאי דקאמר]. ר) [כל סיפור המעשה זה תמצא בהלכות גדולות סוף הלכות גיטין והוא בגא"ש פרק זה סי' ו ע"ש]. ש) [בדפו"ר: כשאומר]. ת) [לקמן עד.]. א) [טוטפ מ ע"א].

תורה אור השלם

1. לא יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל יְיָ גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא יָבֹא לוֹ בִּקְהַל יְיָ: דברים כג ג
2. הַקָּהָל חֻקָּה אַחַת לָכֶם וְלַגֵּר הַגָּר חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כְּכֶם כַּגֵּר יִהְיֶה לִפְנֵי יְיָ:

במדבר טו טו

הגהות הב"ח

(א) תש"י ד"ה לא יבא וכו' בעל השתוקית שבא על אמו ומיעה הוא נמחק:

מוסף רש"י

לא הוזהרו כשרות להנשא לפסולים. לא הוזהרו כשרות וכהנות מליגשא לפסולים, לחללין, שמותרים בישראל, ואע"פ שהכהן הוזהר בחללה, שהנות לא הוזהרו בחללים (יבמות פד: וכעי"ז לקמן עו:). ביוחסין. בכהונה (כתובות יג.).

עין משפט נר מצוה

כו א מרי פ"ט מהלי איסורי ביאה הלכה יא סמג לאין קכח טוש"ע אה"ע סי' ז סעיף כב וסי' ג סעיף ג:
ב [מרי' שם פי"ח הל"ד טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' יח]:
כח ג מרי' שם הלכ"ז טוש"ע שם סעי' יח:
כט ד ה מרי שם פ' טז הל' כח:
ל ו מרי' שם הל' לא טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' לא:

מוסף תוספות

א. בשלמא הא דשרינן ממזר בשתוקי ניחא דדרשינן בקהל ודאי הוא דלא יבא אבל למישרי שתוקי בקהל ודאי היכי מפיק מיתורא דקהל. תוס' הרא"ש. ב. בתוס' טוך כתוב בשינוי לשון: דרב ושמואל דפליגי לקמן בארוסה שעיברה לתרוייהו לא תשיב ודאי ממזר דמאן דשרי ליה בממזרת היינו משום דלית ליה דר' אלעזר דספקן בודאן אסור. (ועי' רש"ש). ג. שאם היה מן הארוס לא היתה משלכת אותו שהרי נאמנת עליו לומר שהוא מן הארוס. תוס' הרא"ש (ועי' שם שמאריך בזה.); וכן יש לתרץ דקאמר ומיעוט שהלכו בעליהם למדינת הים דהואיל והשליכתו ודאי ממזר הוא. תוס' טוך.

תוס' ר"י הזקן

אסור. דקהל גרים אקרי קהל. ופי' לפסולים. (שבכהנים) (שהכהנים) הוזהרו על בנותיהם והם לא הוזהרו בכהונה, אבל לפסולים שהאנשים הפסולים הוזהרו עליהם מליגשא אותם כגון ממזר או פסול אף הן הוזהרו דהשוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה [לעיל לה, א]. והכי איתא ביש מותרות (יבמות פד. כג). רוב כשרים אצלה. רוב העולם כשר אצל פנויה, שאין הולד ממזר אפילו מעובד כוכבים ועבד שאין ממזר אלא מקרובים. אינהו לנכר. הבועל אצלה. מאי אמרת. לפסול אותם דילמא אזלא לגבייהו וזה הקרוב נשאר במקום קביעותו. [שתוקי] שתוקית [לא ישא]. ורבנן שרו ספקן בספקן. (ב) אשת איש. אע"פ שרוב פסולים אצלה אם נבעלה לפסול לה הולד אינו ממזר דרוב בעילות אחר הבעל, (ג) ואם ילדה ממזר אינה משליכו שיכולה לומר מבעלי הוא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com